

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 5. aprila 1934.

Štev. 39.

Tuji kapital v našem gospodarstvu.

Prav gotovo smo zadnji, ki bi imeli kakršnokoli nerazpoloženje proti tujemu kapitalu, ker pač uvidevamo, da naše revno gospodarstvo ne more prav napredovati brez pomoči tujega kapitala. Pomoč tujega kapitala nam je zato potrebna in zato tudi prav nič ne nasprotujemo, če ima tuji kapital od svoje pomoči pri nas tudi primeren dobiček. Pod nobenim pogojem pa ne moremo trpeti pomoči tujega kapitala, če bi šla tako daleč, da bi tuji kapital postal že gospodar na naših tleh, da bi bil tako močan, da bi odločal o razvoju našega gospodarstva.

Vse pa kaže, da smo danes že v tej nevarnosti in če nočemo te resnice videti sami, moramo vsaj verjeti opozorilo, ki jih čitamo v tujih listih o čezmernem vplivu tujega kapitala na naše narodno gospodarstvo. Tako piše dr. Lamer v svoji studiji »Weltwirtschaftliche Verflechtungen Südslawiens«, da je pomen tujega kapitala v jugoslovanskem narodnem gospodarstvu silno velik, ker ima v svojih rokah skoraj vsa velika podjetja, ki izrivajo domačo malo industrijo in domači obrt iz ene pozicije za drugo. Dr. Lamer tudi podrobno navaja podatke o silnem vplivu tujega kapitala na naše gospodarstvo. Od velikih 6 zagrebških bank ni niti ene, na katero ne bi imel tuji kapital odločujoč vpliv. Od 7 največjih jugoslovanskih bank so 4 popolnoma v rokah tujega kapitala, od 36 srednjih pa spada 11 v njegovo interesno sfero. Prav tako, če ne še bolj žalostno je z našo industrijo. V lesni industriji, v proizvodnji bakra, cementa, premoga, bavksita, svina in drugih rud je tuji kapital nad vse angažiran. Steklarne in kemične industrije, tvornice vagonov in ladij, elektroindustrije, zračna služba in hotelirstvo je pod vplivom tujega kapitala. Najbolj donosne industrije v državi so v rokah tujcev, a večinoma ves čisti dobiček teh industrij gre zato v tujino.

Še par števk, kako zelo je tuji kapital angažiran v naši državi. Po podatkih dr. Lamerja je angažiran francoski kapital z 800, angleški s 700, avstrijski s 500, švicarski s 350, češkoslovaški s 300, ameriški s 300, belgijski z 250, madjarski z 250, italijanski z 200, nemški s 180 milijoni Din, poleg tega z znatnimi vsotami še švedski in poljski kapital.

Vsled teh milijard je tuji kapital gospodar najbolj donosnih industrij v naši državi, vsled teh milijard je naš narod udeležen pri izkoriščanju naravnih bogastev naše zemlje le kot skrajno slabo plačani ročni delavec in kot oni konzument, ki mora plačevati visoko zaščitno carino, da je dobiček teh industrij tem večji. Posledica tega je, da ne nastaja domači kapital, da napreduje proletarizacija našega naroda in da se ne moremo izkoptati iz stiske, pa čeprav imamo vse naravne pogoje za dobro in ugodno življenje.

Če pa se vprašamo za vzrok, da se je mogel tuji kapital tako zelo razpasti, dobimo vedno le en odgovor. Takoj po zedinjenju smo čisto pozabili, da je bil cilj osvobodjenja gospodarska osamosvojitve naroda, ker je ta podlaga za kulturni in socialni napredek. Zanimarjali smo gospodarska vprašanja leta in leta in še danes jih zanemarjamo. Vso svojo energijo pa smo trošili za medsebojne boje o razlagi raznih ideoloških programov in političnih gesel. Leta in leta smo se le prepirali in se medsebojno preganjali, dočim si je osvajal tuji kapital pozicijo za pozicijo, ne da bi zahtevali od njegovega zaslužka za se-

be oni delež, ki ga povsod drugod po svetu tuji kapital od svojega dobička plačuje. A ne samo, da nismo zahtevali svojega deleža, smo poleg tega še sebi nalagali davke, da je bil dobiček tujega kapitala tem večji. Samo z zaščitno carino na sladkor smo poklonili tujemu kapitalu ogromne milijone, ki jih je moral zbrati naš konzument, ne da bi mi kot celota imeli kaj od tega.

Ali se ne vsiljuje kar sama od sebe nisel, da je bil tuji kapital tisti, ki je skrbel za to, da nismo nikdar prišli iz medsebojnih prerekanj, da smo bili vedno zagrizeni v medsebojno sovraštvo. Kdo pa je imel večji dobiček od našega medsebojnega boja, kakor tuji kapital!

Sedaj nas je stiska pritisnila s silo,

Dr. Cvetko Gregorič:

Jugoslavija in avtarkija industr. držav*

Rentabilnost kmetijstva, s katerim se bavi 80% prebivalstva Jugoslavije, je padla na minimum, če se sploh še more govoriti o rentabilnosti. To je posledica katastrofalnega padca cen vseh glavnih agrarnih proizvodov ter ogromnih ovir, ki jih delajo industrijske države našemu agrarnemu izvozu. Te države, ki so naravni trg za naše pridelke, hočejo na vsak način povečati svojo agrarno proizvodnjo in zato preprečujejo uvoz kmetijskih proizvodov z velikimi carinami, uvoznimi prepovedmi in drugimi ovirami. Na ta način dosegajo njih kmetovalci za svoje pridelke cene, o katerih naš kmetovalec niti ne sanja. To stanje pa ni le prehodno, temveč trajna posledica sistematične politike teh držav, ki vedno bolj ogroža agrarne evropske države.

Nekaj primerov v ilustracijo agrarnega protekcionizma industrijskih držav! Nemčija more že sama pridobiti za svojo prehrano potrebno žito in zato je prepovedala povečanje površine za žitno proizvodnjo, ker hoče povečati proizvodnjo živalskih krmil. Na Češkoslovaškem je bila l. 1933 žetev povečana za eno tretjino. Italija poroča s ponosom, da je »žitna bitka« dobljena, ker krije lanska žetev potrebe dežele. V Avstriji je povečana proizvodnja pšenice za 43%, kar pomeni, da more sama pokriti 56% svoje potrebe na pšenici, dočim je za druge vrste žita, razen za koruzo že dosegla ta napredek, da popolnoma krije vse potrebe prebivalstva.

Kot kupci žita prihajata v srednji Evropi v poštev samo še Avstrija in Švica in sicer za količino okoli 6 milijonov stotov. Jugoslavija, Rumunija in Madjarska pa razpolagajo z izvoznim viškom okoli 30 milijonov stotov.

Kar se tiče živine, kaže položaj najbolj jasno promet na dunajskem trgu. Klavne živine se je prodalo na dunajskem trgu

	iz Avstrije	iz tujine
1. 1930	48.570	104.820 glav,
1. 1932	118.900	21.390 glav,
1. 1933		
(prvih 9 mes.)	73.000	18.370 glav.

	iz Avstrije	iz tujine
1. 1930	47.570	456.740 glav,
1. 1932	215.120	193.700 glav,
1. 1933		
(prvih 9 mes.)	183.650	134.730 glav.

Podobno nazadovanje uvoza agrarnih proizvodov v industrijske države vsled povečanja lastne proizvodnje se kaže tudi pri drugih predmetih, zlasti pri jajcih. V zadnjem času se pojavlja v Italiji vedno močnejša tendenca, da poveča svojo živino-

* V št. 92. »Bulletin Periodique«, ki ga izdaja »Société Belge d'Etudes et d'Expansion« je objavljen članek gen. taj. Centrale industr. korporacij v Beogradu dr. Cvetko Gregorič in ga z njegovim dovoljenjem ponatiskujemo.

da se do golega vidi vsa naša revščina, pa tudi vsa mizernost bilance našega neprestanega medsebojnega boja. Čas je, da vsaj v tej skrajni uri napravimo črto čez prejšnje napake in da se že zavemo, da je bil cilj politične svobode gospodarska osamosvojitve našega naroda. Temu cilju treba posvetiti vse sile, zato na najvišje mesto gospodarska vprašanja, da odkazemo tujemu kapitalu ono mesto, ki je edino mogoče, da nam je v pomoč, ne pa, da je naš gospodar. Pri reševanju gospodarskih vprašanj pa glavno besedo gospodarskim stanovom, ker samo ti poznajo potrebe in moč našega gospodarstva. Dovolj je bilo že napak in čas je, da krenemo na pravo pot.

rejo, vsled česar se bo znatno zmanjšal uvoz živine iz južno vzhodne Evrope.

Jugoslavija in druge agrarne države južno vzhodne Evrope izgubljajo tako vedno bolj svoje trge v zapadni Evropi in ne morejo te izgube nikjer nadomestiti, ker je ameriška in ruska konkurenca premočna. Zato ne preostaja tem državam nič drugega, kakor da čim bolj razvijejo svojo industrijo. Vsled padca izvoza nimajo te države sredstev za nabavo industrijskih izdelkov in zato jih morajo pričeti izdelovati same. Nujna potreba povečanja industrijske delavnosti postaja obrambno sredstvo proti avtarkiji industrijskih držav, pa tudi edino sredstvo za zaposlitev prebivalstva, ki ne najde več svoje eksistence v kmetijstvu. Pa tudi še drugi razlogi govore za industrializacijo agrarnih držav.

Kar se tiče Jugoslavije nam daje trgovinska bilanca to sliko:

	Izvoz:		
	1. 1930	1. 1931	1. 1932
	v milijonih dinarjev		
žive živali	883	740	466
živila in pijače	2480	1695	1009
sirovine in polizdelki	2900	2116	1366
gotovo blago	516	348	214
skupaj	6960	4801	3055
	Uvoz:		
	1. 1930	1. 1931	1. 1932
	v milijonih dinarjev		
žive živali	26	2	—
živila in pijače	580	396	327
sirovine in polizdelki	1286	833	545
gotovo blago	5060	3560	1949
skupaj	6952	4791	2821

Od vsega našega uvoza odpade torej tri četrtine na gotovo blago, dočim odpade 90% našega izvoza na sirovine in polizdelke, ker se tudi živila in pijače izvažajo v glavnem v sirovem ali polizdelanem stanju. Izvažamo večinoma predmete manjše vrednosti, dočim so tri četrtine našega uvoza dragi gotovi izdelki. Razmerje med našim izvozom in uvozom je zato zelo neugodno.

Prvič vsled tega, ker z velikim uvozom gotovih izdelkov prepuščamo drugim državam ogromne vsote dobička iz predelave sirovin v fabrikate in v obliki mezd in plač, davkov in taks ter podjetniškega zaslužka ko tudi od zaslužka pri uporabi sirovin za pogon itd.

Drugo neugodno dejstvo strukture naše zunanje trgovine je v tem, ker se absorbirajo devize, ki jih dobivamo od izvoza za plačilo uvoza, v kolikor je sploh enaka skupna vrednost izvoza onj uvoza. V tem pogledu moramo konstatirati, da izkazuje naša trgovinska bilanca v dobi od l. 1923 do 1932 vključno deficit v višini 66-19 milijonov zlatih dinarjev ali šv. frankov.

Struktura naše zunanje trgovine nas sili, da povečamo vrednost našega izvoza, kar moremo doseči z **zboljšanjem kvalitete** naših izvoznih predmetov, oziroma da izvažamo sirovine v predelanem stanju. Na dru-

gi strani pa je potrebno, da uporabo tujega gotovega blaga, ki ga uvažamo razmeroma v prevelikih količinah, nadomestimo z domačimi proizvodi, v prvi vrsti z onimi, ki jih izdelamo iz lastnih sirovin. Čim večjo skrb je treba posvetiti **vzajemnemu delu kmetijstva in industrije**, ker se obe panogi dopolnjujeta.

Naše kmetijstvo mora napredovati v tej smeri: 1. da čim bolj zboljša kakovost svojih proizvodov in s tem omogoči njih plasman na svetovnih trgih, 2. da prične gojiti takšne proizvode, ki se morejo pod boljšimi pogoji spraviti na svetovne trge kakor pa dosedanj izvozni predmeti, 3. da prične proizvajati predmete, ki smo jih morali dosedaj uvažati, kakor n. pr. oljnata semena. Na drugi strani pa se mora vsled avtarkičnega pritiska industrijskih držav v večji meri razviti naša industrijska delavnost. S povečanjem v industriji zaposlenega prebivalstva povečamo tudi število potrošnikov naših kmetijskih proizvodov in s tem zmanjšujemo naš agrarni višek, čegar izvoz je nedonosen vsled prohibitivnih odredb drugih držav, naših bivših odjemalk.

Delu priznanje

Na predlog ministra za trgovino in industrijo so odlikovani; z redom Sv. Save III. stopnje **Ivan Jelačin**, predsednik društva Trgovska akademija v Ljubljani; z redom Jugoslovenske krone IV. stopnje **dr. Karel Pirjevec**, direktor državne trgovske akademije v Ljubljani in **Josip Gogala**, direktor trgovske šole v Ljubljani; z redom Sv. Save IV. stopnje **dr. Josip Pretnar**, tajnik društva Trgovska akademija v Ljubljani in **Franjo Sič**, profesor trgovske akademije v Ljubljani; z redom Sv. Save V. stopnje **Ana Schiffrer**, profesorica državne trgovske akademije ter s srebrno medaljo za državljanske zaslugе **Jakob Golmajer**, služitelj državne trgovske akademije.

Še o naših šolskih knjigah

Pred kratkim smo čitali v nekem ljubljanskem dnevniku, kako veliko napak ima nova botanika, ki je bila te dni aprobirana kot šolska knjiga za srednje šole. Takoj nato pa je avtor nove knjige objavil v nekem drugem ljubljanskem dnevniku kritiko sedaj uporabljane botanike na srednjih šolah, ki ima tudi polno napak in netočnosti.

V obeh kritikah pa se sklicujeta avtorja na učno knjigo, ki jo je napisal naš prvi botanik **Alfonz Pavlin**.

Nehote se mora clovek vprašati: Zakaj pa potem kot najboljša učna knjiga o botaniki, kar jih je bilo pri nas napisanih, ni več v rabi **Pavlinova botanika**? Najboljše, kar imamo, to ne velja, a uvajamo to, kar ne velja. Manjka samo še to, da bi bili na takšno ravnanje še ponosni.

Kaj res ne bo že konec žalostnega poglavja o naših šolskih knjigah!

Rooseveltove težave pri javnih delih

Iz Amerike prihajajo vsak dan nova poročila o neuspelih gospodarskih načrtih. Veliko prahu pa je v zadnjem času dvignil tako zvani načrt Velikih jezer. Kanada je predlagala Uniji zgraditev ugodnih vodnih poti s pomočjo velikega prekopa ob reki Sv. Lovrenca do Velikih jezer. Parniki bi obšli brzice in vozni stroški bi ostali pod sedanjimi železniškimi.

Prekop bi veljal 200 milijonov dolarjev (ca 6 milijard Din). Pri transportu bi se ta vsota kmalu prištedila, razen tega pa bi pridobili 2 milijona ks električne sile. Ameriški senat pa je ta predlog zavrnil, kar je zbudilo precej razlag in vroče krvi. Proti predlogu so nastopile mogočne sile: protekcionisti, elektro-trusti, deloma pa je vplival tudi strah pred stroški in cenejšim uvozom.

Denarstvo

HRANILNE VLOGE NA ČESKOSLOVAŠKEM PADLE ZA POLDRUGO MILIJARDO

Prvič po mnogih letih so českoslovaške hranilnice zabeležile v l. 1933. občutno nazadovanje hranilnih vlog. L. 1930 so se povečale hranilne vloge za 1 milijardo, l. 1931 celo za 2-4 milijarde, l. 1932 pa je že nastal preobrat in vloge so narasle le za 200 milijonov Kč. Leta 1933 pa so hranilne vloge padle od 21-8 na 20-3 milijard Kč. Vloge so padle deloma vsled dviga vlog s strani podeželskih denarnih zavodov, deloma pa vsled krize, ker so bili ljudje prisiljeni, da so načeli svoje prihranke.

*

40letni službeni jubilej je te dni praznoval ravnatelj Ljubljanske Mestne hranilnice, g. Franc Pretnar, ki je tudi že deset let predsednik Zveze jugoslovanskih hranilnic. Jubilaru, čegar ime je nerazdružljivo zvezano z razvojem naših denarnih zavodov, tudi naše iskrene čestitke!

Hranilne vloge Praške mestne hranilnice so lani narasle za 3-7 na 2.795-8 milijona Kč.

Čsl. Agrarna banka izplača za l. 1933 isto dividendo ko lani, to je 18 Kč od delnice.

Zlata podloga ameriškega zaklada je znašala dne 27. marca 7638 milijonov dolarjev, to je več ko 37 % vsega zlata na svetu.

Danska narodna banka nudi svojim delničarjem zamenjavo njihovih delnic proti 4% državnim obveznicam v razmerju 1:2. Ta ponudba je prvi korak k podržavljenju banke. V bodoče bo država imenovala ravnatelja in vodilne uradnike. Delniška glavica banke znaša 27 milijonov kron in bo torej za zamenjavo potrebno 54 milijonov kron drž. posojil.

CARINSKI DOHODKI NAZADOVALI

Nazadovanje zunanje trgovine je tudi znižalo carinske dohodke, ki so padli od 1623-8 milijonov v l. 1927 na 1504-4 v letu 1929, nato na 1497-4 v l. 1930, na 1163-3 v l. 1931, na 740-2 v l. 1932 in končno na 618-7 milijonov Din v l. 1933. Približno eno petino carinskih dohodkov so imele carinarnice v Dravski banovini. Poleg carinskih prispevkov so carinarnice lani pobrale še 276-3 milijona Din drugih davkov in sicer 164-1 milijona davka na poslovni promet, 8-5 milijona luksuznega davka, 35-4 milijona trošarin, 41-4 monopolskih taks in 14-8 milijonov kaldrinskih taks. V letu 1932. so znašali ti dohodki 331-2 milijona, torej znatno več ko lani.

JAVNA DELA ITALIJE

Poluradni zavod »Consortio di Credito per le opere pubbliche«, ki dovoljuje proti izdaji lastnih dolžnih pisem posojila za javna dela, je imel v l. 1933. 17-9 (l. 1932. 15-1) milijonov lir čistega dobička in je izplačeval 6-5% dividende. Lani je dovolil zavod za javna in obče koristna dela 2680 milijonov lir kreditov, v vsem pa je dovolil do sedaj 5390 milijonov lir posojil.

Zakaj ne bi bilo kaj podobnega vsaj v skromnem obsegu mogoče tudi pri nas, je vprašanje, ki se človeku neprestano zastavlja v glavi.

PAVŠALIRANJE DAVKA NA POSLOVNI PROMET ZA TEKSTILNE IZDELKE NA ČESKOSLOVAŠKEM

S 1. aprilom je na Českoslovaškem davek na poslovni promet za tekstilno blago pavšaliran. Davčni pavšal znaša za gotove izdelke 6-5 %, za sukanec 13 %. Pavšalni davek se odmerja večinoma od cene blaga. Pavšalni davek ni podvržen 50 odstotnemu pribitku za krizo. Davek plačuje proizvajalec vsak četrtletje. Da bo davek pravilno plačan, je odrejen popis vseh zalog.

Ustanovni zbor Zveze trgovskih združenj v Osijeku

Velika manifestacija trgovske solidarnosti in stanovske zavesti je bila ustanovna skupščina Zveze trgovskih združenj v Osijeku. Udeležba na skupščini velika, razpoloženje ves čas odlično, da je bilo jasno vidno, da se slavonski in sremski trgovci zavedajo važnosti ustanovitve svoje osrednje stanovske organizacije, s katero je bil obenem storjen pomemben korak k ustanovitvi vsedržavne trgovske organizacije.

Občni zbor je otvoril zaslužni predsednik Bernardo Krešič, ki je posebno toplo pozdravil goste iz drugih banovin in nato podal namen in cilj današnje skupščine. Med drugim je izvajal:

Še pred kratkim se je zdelo močna organizacija trgovcev kot utopija. Dokler gredo trgovcu posli dobro, se ne meni niti za dotok novih ne kvalificiranih stanovskih tovarišev, niti za konkurenco, še najmanj pa za stanovsko organizacijo. Šele potem, ko vidi, da je osamljen, da je vse prebivalstvo proti njemu, da ga ljudje smatrajo kot povzročitelja draginje, ko se mu odreka pravica do obstanka, ko vidi, da se mu dela krivica na vseh koncih in krajih, začneja misliti na svojo organizacijo. Tedaj spozna trgovec, da je edino njegova stanovska organizacija njegov zagovornik in da more edino organizacija uveljaviti njegove zahteve. Kljub temu pa so se trgovske organizacije le slabo razvijale, dokler je bilo članstvo v njih svobodno. Šele z ustanovitvijo obveznih stanovskih organizacij se je začelo tudi njih res uspešno delo. Toda posamezne mestne organizacije so bile vendarle premajhne, da bi mogle uspešno zastopati stanovske interese. Zato je bilo potrebno, da so se posamezna združenja združila v zveze in zato je potrebno, da se te zveze združijo v centralno zvez, ki se bo v kratkem tudi ustanovila v Skoplju. V zvezi s tem pozdravlja predsednik posebno toplo predsednika beogradskega združenja Savića in predsednika skopljskega Varoščevića, ter predsednika prve zveze trgovskih združenj v državi, Josipa Kavčiča.

Z navdušenjem je nato zbor sklenil udanostno brzojavko kralju in pozdravni brzojavki ministru in banu Peroviću.

Nato je poročal o delu pripravljalnega odbora tajnik dr. Kohn, ki je podal v svojem referatu obširen historiat nastanka Zveze. Ko so bila še sprejeta pravila Zveze, se je prešlo na volitve in je bil izvoljen za predsednika med glasnim odobravanjem Bernardo Krešič, za podpredsednika pa trgovci: Wolf Leo iz Osjeka, Radanović Dušan iz Osjeka, Petrić Gjurjo iz Nove Gradiske in bančni ravnatelj dr. Mikulić iz Sl. Požege. V odbor so bili izvoljeni zastopniki vseh v zvezi včlanjenih združenj. Soglasno je bil nato še sprejet proračun, ki izkazuje 105.000 Din izdatkov in ravno toliko dohodkov. Nato je povzel besedo

predsednik beogradskega združenja Nedeljko Savić.

Na prejšnjem je zahvalil za pozdrav in potem govoril o pomenu trgovstva za človeški napredek. Osvajanje sveta je ustvarjalo tudi trgovino. Kamor je prišel trgovec, tam se je širila kultura, ker je trgovina ustvarjala finančne kredite, skrbela za razvoj tehnike, za boljše ceste in boljše prometna sredstva in tudi za varnost potovanja. Tudi naš trgovec ni zaostal za trgovci drugih narodov. Ze oba osvoboditelja od turške nadoblasti Karagjorgja in Miloša, ki sta bila tudi trgovca-izvoznika, so trgovci na vsi moč podpirali. Univerzo v Beogradu je pred 60 leti ustanovil trgovec Miša Anastasijević in prav tako so tudi trgovsko akademijo ustanovili trgovci. Sploh so znani naši trgovci kot veliki dobrotvori naroda.

Če kljub temu ni bila veljava trgovca v javnosti zadostna, je to v znatni meri krivda trgovcev samih, ker se trgovci niso brigali za svoje stanovske organizacije. Šele novi zakonski načrt o pobujanju draginje nas je zdramil. Tedaj so trgovci spoznali, da je treba ustanoviti močno stanovsko organizacijo, da ne pride še do huših udarcev. Še bolj je združil trgovce boj za omiljenje novih davčnih predlogov. Posebna deputacija je odšla k predsedniku vlade in mu razložila, da je konec trgovcev, če se ti predlogi ne omilijo, zlasti pa čl. 7, ki določa odmero pridobnine na podlagi stanarine. Ti predlogi so bili tem bolj neupravičeni, ker so davčno preobremenjeni le trgovci, dočim je tuji kapital le malo obremenjen. Nato govori predsednik Savić proti nabavljalnim zadrugam, ki trgujejo tudi z nečlani ter o industrijskih prodajalnah. Naloga industrijev je, da proizvajajo, trgovcev pa, da te proizvode prodajajo. Če pa industrialec prodaja direktno potrošniku, če prevzame posel trgovca, potem mora plačati tudi vse davke, kakor jih plačuje trgovec. To pa se ne dogaja in veliko českoslovaško podjetje plača za skoraj 200 svojih podružnic komaj nekaj nad 100.000 Din davka.

Trgovci zahtevamo, da smo državljani, ki imajo vse svoje pravice, kakor tudi izpolnjujemo vse svoje dolžnosti. Da pa moremo avtoritativno zahtevati svoje pravice, je treba, da imamo krepko organizacijo. V njej morajo biti bogati in revni, ker je bogastvo samo relativno in more človek, ki je danes bogataš, postati jutri že podpore potreben. Vsa obvezna združenja se morajo združiti v pokrajinske zveze, te pa v centralo vseh zvez. Naloga centrale bo, da v slogi z obrtniki in industrialci dela za napredek gospodarstva. Naša naloga je nadalje, da pomagamo naši državi, da se pravilno orientira v sedanji novi dobi. Leta 1906, ko je Avstrija zaprla mejo srbskemu izvozu, so bili trgovci tisti, ki so našli trg za srbski izvoz v Egiptu. Ni izključeno, da bi tudi danes našli trgovci izhod iz sile, če bi se njim omogočilo svobodno delovanje. Obrtniki imajo svojo obrtno banko, industriji pripravljajo tudi svojo industrijsko banko. Kakšno vsoto bi mogli zbrati tudi mi, če bi vsak od 200.000 trgovcev dal mesečno po 10 Din za naš zavod. Centrala v Beogradu pa bo morala skrbeti tudi za socialno zavarovanje trgovcev in končno je njena naloga tudi, da se ustanovi centralna informacijska pisarna. Velike so naloge nove centrale zvez trgovskih združenj in zato vabi vse trgovce, da se v čim večjem številu udeležijo kongresa v Skoplju.

Nato je govoril predsednik Zveze trgovskih združenj v Ljubljani

Josip J. Kavčič.

Z največjim veseljem se je odzval povabilu na skupščino in prinaša pozdrave slovenskih trgovcev. Prav tako pozdravlja novega predsednika, ki je mož, ki bo dobro zastopal naše interese. Včeraj sem se razgovarjal s predsednikom združenja v Vinkovcih, ki je bil pred 13. leti na našem ustanovnem zboru. Če presojava pot, ki smo jo naredili v teh letih, smo zadovoljni, ker smo dosegli uspehe in si pridobili tudi velikih izkušenj. Pravi, da posamezne zveze ne morejo obstojati. To ni res. Mi smo po starem zakonu imeli svoje obvezno združenje v Ljubljani že pred mnogo leti in ono je vedno odgovarjalo svojemu namenu. Z novim zakonom pa je nastala možnost, da se združimo v zvezah in nato še v centrali vseh teh zvez. Pri tem nastaja vprašanje, kakšen bodi naš odnos do zbornice. Pri nas vlada v tem pogledu popolna harmonija. Zveza je naša bojna organizacija, zbornica naša strokovna. Isti

ljudje delajo v zvezi in v zbornici. Zbornica ne dela nič brez nas, zveza pa nič brez zbornice. Potrebno bi bilo, da bi v vsej državi vladalo tako harmonično sodelovanje med trgovskimi združenji in zbornicami.

Vesel sem, da se ustanovljajo nove zveze. Sam sem že 8 let v zvezi in preživel sem vse faze njenega razvoja. Vem, da je sedaj vedno težje biti na čelu organizacij, toda treba upoštevati, da je komaj sedaj popolnoma prodrta stanovska zavest. Sedanje navdušenje je treba izkoristiti, da bo ohranjeno tudi tedaj, kadar treba žrtvovati denar, da se more delati. Če hočemo nekaj doseči, moramo tudi nekaj žrtvovati, ker brez denarja se ne more nič napraviti. Vsak gospodarstvenik je za to, da se gospodarski stanovi organizirajo, ker šele potem se more organizirati tudi kulturno in socialno delo. Vsi pravijo, da delajo za kmeta, toda vsi drugi odločujejo o kmetovi usodi, samo kmet ne. Stanovske organizacije morajo voditi vse gospodarsko delo v državi. Kaj nam pomagajo vsi naši napori, če pa ni nikogar, ki bi podpiral naše delo. Že več ko 10 let se borimo v Sloveniji proti nabavljalnim zadrugam in šele sedaj so bile v davčnih zakonih uveljavljene nekatere naše zahteve. Če bi se vse zveze države združile v svojih prizadevanjih, bi dobili tudi že državni gospodarski program, brez katerega je vsako zboljšanje gospodarskih razmer nemogoče. Gospoda! Mi nismo svojih pravic dovolj izkoristili, ker smo bili preslabo organizirani. Šele ko bomo organizirani, bo imel naš glas več veljave v korist in blagostanje naroda, domovine in kralja. (Živahno odobravanje).

Zbor je pozdravil nato predsednik združenja v Skoplju, ki je prisrčno vabil vse trgovce, da se udeležijo kongresa v Skoplju.

Obravnavala so se nato še razna stanovska vprašanja, pri katerih se je pokazala popolna solidarnost zborovalcev. Ustanovni zbor zveze trgovskih združenj v Osijeku je bil pravi uspeh stanovske zavednosti in zato ostane vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Zunanja trgovina

Cena našemu opiju se je v zadnjem času dvignila od 125 na 140 fr. frankov za opij, ki ima 12 odstotkov morfina. Z ozirom na to ceno bi se mogoče odkupovati opij od kmeta po 360-370 Din za kg.

Ker je Nemčija izdala vsled nizkega stanja svoje devizne podloge razne uvozne omejitve, je italijanski tisk silno ogorčen in grozi z represalijami.

Italija bo dovolila Avstriji na podlagi rimskega sporazuma enostranske preference tudi za nekatere industrijske izdelke.

Uvoz jaje je vsled nemških omejitev padel od 300 milijonov mark v l. 1928 in 128 milijonov mark v l. 1932 na 79 milijonov mark v l. 1933 in je letos še bolj nazadoval.

Českoslovaška bo kupila v Grčiji do konca l. 1934 mesto nameranih 530.000 kilogramov tobaka 1 milijon. Nadalje je dovolila Grški uvoz nekaterih predmetov tudi izven Kliringa, Grčija pa se je zavezala, da bo uvozila več izdelkov českoslovaške industrije.

Českoslovaško-madžarska kompenzacijska pogajanja so bila ugodno zaključena in bo sporazum v kratkem tudi podpisan. Českoslovaška delegacija je dosegla večje uvozne kontingente za les, premog, koks in nekatere industrijske izdelke, madžarska pa za agrarne proizvode. Vsled tega sporazuma je ostalo prizadevanje Rumunije, da poveša svoj priznani kontingent v višini 20.000 vagonov lesa na 30.000, brezuspešno. Izkoristiti pa je mogla Rumunija priznanih kontingent le v višini 12.000 vagonov.

Novi hmeljski nasadi so letos na Českoslovaškem prepovedani.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Vpisali sta se ti tvrdki:

Univerzalna tehnična služba »Unitas«, družba z o. z. v Ljubljani. Obratni predmet: Vsa elektrotehnična dela v smislu §§ 55 in 56 obrtnega zakona, popravila in izdelava vseh kovinastih delov na industrijski način, galvanizacijska in galvanoplastična dela, nakup sirovin, polizdelkov, izdelkov itd., prevzem tujih zastopstev, nakup premičnin in nepremičnin v navedene namene. Od osnovne glavnice v višini 200.000 je vplačanih 80.000 Din. Poslovođje: Manda Franjo, poobl. inž. v Ljubljani; Ivan Marinko, prokurist elektrarne Česenj, Česenj Martin in Česenj Ivan, oba posestnice sinova, Brod št. 7 pri Vižmarjih. Podpisuje poslovodja inž. Manda skupno z enim poslovodjo ali z enim prokuristom.

Ivan Legat, prva specialna delavnica in trgovina s pisalnimi stroji v Mariboru. Vpisana je podružnica v Ljubljani. Imetnik Edvard Legat, trgovec v Mariboru.

Vpisale so se te izpremembe:

Tovarna motvoza in vrvarna, d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Izbrisejo se člani upravnega sveta: Korenčan Ivan, Hudovernik Vinko, Medič Fran in Javornik Joško, vpišejo pa: Jenko Avgust, posestnik v Ljubljani, Souvan Leo, veletržec v Ljubljani, Turk Vladislav, Janežič Matko in dr. Stele Albin, prokuristi Kred. banke v Ljubljani. Kolektivna prokura je podeljena ravnatelju družbe Dularju Metodu.

Dežman Valentin, Lancovo pri Radovljici. Vsled vstopa družabnika Rozmana Matevža javna trgovska družba. Besedilo firme: Dežman Val. in drug. Družbo zastopata oba družabnika kolektivno.

»Lux«, družba z o. z. Izpremenila se je 1. točka družabne pogodbe in je besedilo firme odslej: Jugo-parket, družba z o. z.

Električno in industrijsko podjetje pri Št. Petru v Savinjski dolini, družba z o. z. Izbriseča se poslovodji Pirc Filip in Jošt Miha, vpiše pa kot poslovodja dipl. teh. Stribar Edvard.

Prva jugoslovenska tovarna za diasad, slad in kvas Rudolf Zaloker, Ljubljana-Vič. Izbrise so prokurist Habenberg Ota.

R. in M. Zaloker, družba z o. z. na Viču. Po sklepu občenega zbora z dne 26. februarja se je družba razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Zaloker Rudolf, tvorničar na Viču.

Dobava-prodaja

Ravnateljstvo mestne elektrarne v Ljubljani razpisuje nabavo trikolice z motornim pogonom. Pogoji v pisarni ravnateljstva elektrarne.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 11. aprila ponudbe o dobavi 3 električnih števecov, 6000 kg bukovega oglja, 500 m jamskih tračnic, 1000 m jeklene žične vrvi; do 18. aprila pa o dobavi 6 varnostnih pasov in 6 vrvi za plezanje.

Direkcija drž. železarne Vares sprejema do 11. aprila ponudbe o dobavi 10.000 kg negašenega apna; do 18. aprila o dobavi 20 kub. metrov hrastovega lesa in 15 kolut; do 25. aprila pa o dobavi jeklenega materiala.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 12. aprila ponudbe o dobavi 3 jeklenih vrvi, naprav za sesalke in 100 kg železne pločevine.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 12. aprila ponudbe o dobavi raznega pisarniškega materiala ter o dobavi lesa.

Razno

Otmar Bamberg, predvojni voditelj ljubljanskih Nemcev, je umrl v visoki starosti 86 let. Pokojnik je kot večletni predsednik Kranjske hranilnice mnogo storil za napredek kranjskega gospodarstva, še večje pa so njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot knjigarnar, založnik in tiskar. Kot založnik slovenskih pisateljev je tudi mnogo pripomogel k razvoju slovenske književnosti. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Iz Albanije so se v zadnjem času zopet začeli izseljevati Jugoslovani, ker so pričele izvajati albanske oblasti asimilacijsko politiko. Zadnje srbsko osnovno šolo v Skadru so albanske oblasti zaprle.

Na Goriškem je glasovalo proti plebiscitu 294, v Trstu pa 89 ljudi. Čast temu neverjetnemu junaštvu.

»Srbski epos« je naslov velike, ilustrirane in lepo opremljene knjige, ki jo je izdala leningrajska Akademija znanosti. Knjiga je posvečena srbskim narodnim pesmim.

Prvi velesojem prirede letošnjo jesen v Beogradu.

Ljubljanski šahisti so premagali beograjske s 5½ : 2½ in si priborili s tem naslov državnega prvaka. To visoko zmago so ljubljanski šahisti dosegli, čeprav ni igral prvak slovenskih šahistov dr. Vidmar.

Pri letošnjem velikonočnem streljanju so se na Štajerskem ranili samo štirje

fantje, od teh dva težko, dva pa ne varno.

Tihotapstvo orožja na vse strani. Francoskim ekstremistom pošiljajo orožje iz Belgije, nemški narodni socialisti pomagajo z orožjem maroškim vstašem, Italija pa z vagnoskimi pošiljkami orožja zalaga Avstrijo in Madjarsko.

Grob »Neznanega vojaka« v Washingtonu so neznani storilci izropali. Pobrali so zlate spominske svetinje, od katerih so imele nekatere veliko historično in umetniško vrednost. Boje se, da bodo te svetinje prelili v zlato.

Francoska vlada je sklenila, da zniža uradniške plače. Znižanje pa bo začela pri glavi. Dohodki predsednika republike se znižajo za 20, oni ministrov pa za 15 %.

Češkoslovaška uvede po vzoru drugih držav zračno policijo.

Češkoslovaška policija je aretirala 43 oseb vsled komunistične propagande in špionaže v čsl. vojski.

Turški parlament je sprejel zakon o sterilizaciji duševno bolnih.

Francosko vodno letalo je padlo v Seino in je pri tem utonil kontra-admiral Martin, podšef francoskih letalskih čet.

Avtomobilске nesreče v velikonočnih praznikih so zahtevale v Franciji 13 smrtnih žrtev, 57 ljudi pa je bilo težko ranjenih.

V Kafirheldu v Šp. Egiptu je nastal velikanski požar, ki je upepelil 400 hiš.

Iznajditelj dopisnice, 80letni fotograf Alfons Adolph je umrl te dni v Passau.

Huda griza je začela razsajati v taborišču za politične internirance v Wöllersdorfu. Avstrijska vlada pravi, da je griza le lahka.

12 ladij se je potopilo vsled silnega viharja, ki je divjal nad Tihim oceanom.

Adria prašek je boljši Trzna poročila

Ljubljanski trg

Prvi tržni dan po praznikih je bil slabo obiskan in malo živahen. Na zelenjadnem trgu je bilo precej salate, ki se je pocenila. Radič se je prodajal po 75 par merica, špinača je še vedno po 1-50 in po isti ceni se prodajajo tudi druge vrste salate. Tuja cvetača se je pocenila na 6 Din kg. Uvožena glavna salata je po 10 Din. — Cena jabolkam je ostala neizpremenjena na 7 do 8 Din za kg. — Slanina je po 16 do 17 Din, slabše vrste tudi že po 15 Din. Jajca se prodajajo še vedno po 22 do 25 jajc za 10 Din. — Živahno je bilo na Sv. Petra nasipu, kjer so prodajali krompir, zlasti tudi semenski. Beli je dosegel na debelo 90 par za kilogram, rožnati pa je bil tudi po 55 par za kilogram.

SILEN PADEC CEN JAJCEM

Poročali smo že, da so na ljubljanskem trgu prodajali jajca po 25 jajc za 10 Din, iz drugih krajev poročajo še o nižjih cenah. Tako so ponekod prodajali tudi 50 jajc za 10 Din. To se pravi, da mora perutinar dva meseca rediti kokoš, da dobi 10 dinarjev. Pri takšnih cenah je pač jasno, da ne more kmetovalec priti na zeleno travo. — Čas bi že bil, da bi se pri nas zavedali, da kmetovalcu ni pomagati z nobenimi novimi predpisi in uredbami, če so cene njegovih proizvodov tako obupno nizke.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG.

Na svinjski sejemu z dne 30. marca 1934 je bilo pripeljanih 40 svinj, cene so bile te: Mladi prašiči 5-6 tednov stari 90-100, 7-9 tednov 150-180, 3-4 mes. 250-280, 5-7 mes. 320-360, 8-10 mes. 450-520 dinarjev za 1 kg. — 1 kg žive teže 6-50-7, 1 kg mrtve teže 9-10 dinarjev. Prodanih je bilo 25 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 6. aprila. 12-15: Češka lahka orkestralna glasba. — 12-45: Poročila. — 13-00: Čas, reproduc. vokalni koncert Ade Sari. — 18-00: Kmečka kapela igra na ploščah. — 18-30: Izleti za nedeljo (dr. Andrejka Rudolf). — 19-00: Francoščina (prof. Prezelj). — 19-30: Predavanje Narodne odbrane. — 20-00: Prenos iz Zagreba. — 22-00: Čas, poročila, radio-jazz.

Sobota, dne 7. aprila. 12-15: Venčki šlagerjev na ploščah. — 12-45: Poročila. — 13-00: Čas, reproduciran koncert na kino-orglah. — 18-00: Oj kam bova vandrata? (popotne pesmi v reproducirani glasbi). — 18-30: Interview z moštvo »Ilirijec«. — 19-00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber). — 19-30: Zunanji politični pregled (dr. Jug). — 20-00: Radio-orkester. — 20-45: Cello solo, Zlatko Najžer. — 21-15: Fantje na vasi. — 22-00: Čas, poročila. — 22-20: harmonika in citre v reproducirani glasbi.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 5. aprila: Zaprtó.

Petek, dne 6. aprila: Višoka kronika. — Red C.

Sobota, dne 7. aprila: Bratje Karamazovi. Premiera. — Izven.

Nedelja, dne 8. aprila ob 15.: INRI. — Izven. Zadnja letošnja uprizoritev. Cene od 6 do 20 Din.

Ob 20.: Bratje Karamazovi. — Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 5. aprila: Traviata. — Red Četrtek.

Petek, dne 6. aprila: Zaprtó.

Sobota, dne 7. aprila: Carmen. — Red A.

Nedelja, dne 8. aprila: Poljska kri. — Izven. Znižane cene.

Adria prašek je boljši

Če si kupec za kolo, kupi le novo

„PUCH“ chromirano kolo

ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let!

Dobiš ga le pri tvrdki

IGN. VOK - Ljubljana

Tavčarjeva ulica

ali v podružnicah v Kranju in v Novem mestu

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v

„Trgovskem listu“!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA GREGORČIČEVA št. 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Naročajte „Trgovski list“!

Občina Ljubljana.
Mestni pogrebni zavod
v Ljubljani.

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš nadvse ljubljani, skrbni očka, stari očka, brat, stric, svak in tast, gospod

Josip Toni

mesar, posestnik in meščan ljubljanski

danes ob ¼ na 3 zjutraj po kratkem, mukapolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno preminul.

Pogreb predragega nam očka bo v petek dne 6. aprila t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanska cesta št. 36 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1934.

Franjo
sin

Minka Stirn
hčerka

Jakob Toni
brat

Marija Remec
Franciška Bolk
Terezija Pogačar
Helena Toni
sestre

Tončka roj. Zrimec
snaha

Uroš, Bojan, Evica
vnuka in vnukinja

in ostalo sorodstvo.